Gemeente Texel

.txl

Advies

Zaaknummer 3472279

Actualisatie Archeologische Beleidskaart

Programma

5	Samen beleven en bewegen

Advies

Het college besluit de raad voor te stellen:

1. de geactualiseerde Archeologische Beleidskaart 2024 vast te stellen.
2. de oude beleidskaart Archeologische Beleidskaart 2013 in te trekken.

Toelichting

Archeologie West-Friesland heeft voor de gemeente Texel een geactualiseerde archeologische beleidskaart ontwikkeld. De oude beleidskaart werd in 2013 vastgesteld en is toe aan vervanging. De Omgevingswet vraagt om betere onderbouwing van archeologische waarden en verwachtingen. Op basis van nieuwe vondsten en inzichten en ander kaartmateriaal is nu een nauwkeurigere kaart vervaardigd. Delen van het oude land van Texel konden versoepeld worden, hier geldt nu veelal een vrijstelling van 1000m² in plaats van 100m². De dorpskernen zijn opnieuw begrensd, hierdoor is de nieuwe kaart preciezer. De bufferzone gaat van 50m naar een bufferzone passend bij het perceelniveau. Ook worden cultuurhistorische elementen die raakvlakken hebben met de archeologie opnieuw beschermd – eerder waren deze elementen vrijgesteld van archeologisch onderzoek.

Bijlagen

1. Beleidskaart Archeologie Gemeente Texel 2024
2. Toelichting Beleidskaart Texel

Consequenties

Financieel	☐	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☐
Personeel/Organisatie	☐	Deregulering	☐	Structuurvisie	☑
Juridisch	☑	Majeure risico's	☐		
Beleid	☑	Beheer	☐		

Actualisatie Archeologische Beleidskaart

Samenvatting

Het college heeft besloten de raad voor te stellen de geactualiseerde archeologische beleidskaart vast te stellen. Archeologie West-Friesland heeft voor de gemeente Texel een geactualiseerde archeologische beleidskaart ontwikkeld. De oude beleidskaart werd in 2012 gemaakt en in 2013 vastgesteld, deze is nu toe aan vervanging. De Omgevingswet vraagt om een solide onderbouwing van archeologische waarden en verwachtingen, iets waar de kaart uit 2013 niet aan voldoet. Op basis van nieuwe vondsten en inzichten en ander kaartmateriaal is nu een nauwkeurigere kaart vervaardigd. Delen van het oude land van Texel konden versoepeld worden, hier geldt nu veelal een vrijstelling van 1000m^2 in plaats van 100m^2. Dit betekent dat er minder archeologisch onderzoek gedaan hoeft te worden in dat gebied. De dorpskernen zijn opnieuw begrensd, dit maakt dat de nieuwe kaart preciezer is. De bufferzone gaat van 50m naar een bufferzone passend bij het perceelniveau. Ook worden cultuurhistorische elementen die raakvlakken hebben met de archeologie opnieuw beschermd, eerder waren deze elementen vrijgesteld van archeologisch onderzoek.

Actualisatie Archeologische Beleidskaart

Argumenten tot advies

In 2013 stelde de gemeenteraad de Archeologische Beleidskaart 2012 vast. In de tussentijd is er heel wat veranderd. Zo geldt sinds 1 januari 2024 de Omgevingswet en in 2016 is de Erfgoedwet ingevoerd. De geactualiseerde kaart neemt beide wetten in acht. Ook zijn er nieuwe opgravingen en vondsten gedaan die meer vertellen over de Texelse geschiedenis. Tenslotte zijn er voor het opstellen van deze beleidskaart andere en nauwkeurigere kaarten gebruikt. Archeologie West-Friesland, een samenwerkingsverband tussen verschillende gemeenten in Noord-Holland, heeft zich over het actualiseren van de Texelse beleidskaart gebogen. Zij zijn ook actief betrokken bij archeologisch onderzoek in de gemeente.
De omgevingswet vraagt om een goede onderbouwing van de archeologische waarden en verwachtingen. Deze redengevende omschrijving ontbrak in veel gevallen op de oude kaart. Het is dus onduidelijk waarom een bepaalde waarde of verwachting aan een plek verbonden is. Tevens gaat de oude kaart zowel over de land- als de zeebodem. Voor de zeebodem zijn in 2022 de Archeologische Verwachtingskaart Waddenzee en Beheersverordening Waddenzee en Noordzee vastgesteld.
De nieuwe kaart is specifieker, dit levert meer duidelijkheid voor de burger, bedrijven en de overheid op. Door de precisie die in de nieuwe kaart naar voren komt, kunnen ook andere aanpassingen worden gedaan. Het oude land van Texel heeft niet langer de Waarde Archeologie 3 met daaraan een vrijstellingsgrens van 100m^2. Uit de praktijk bleek dat de vrijstellingsgrens van 100m^2 weinig zinvol is voor onderzoek naar de prehistorische resten die er zouden zijn. In dit gebied blijft de 100m^2 vrijstelling gelden wanneer er zowel op basis van kaartmateriaal als ook onderzoek en hoogtebestanden een zeer hoge verwachting is. Anders geldt een vrijstelling van 500m^2 tot 1000m^2 tenzij anders aangegeven in de kaart.
Aan de andere kant zijn er ook verscherpingen op de nieuwe kaart. Een deel van het Texelse erfgoed werd namelijk niet goed beschermd. Elementen die raakvlakken hebben met zowel de cultuurhistorie als de archeologie worden in de nieuwe kaart beter gewaarborgd. In de oude kaart zijn historische dijken, fortificaties aan de Waddenzeedijk en terreinen op de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Noord-Holland of de Archeologische Monumentenkaart (AMK) van de Rijksdienst vrijgegeven. Dit wordt in de nieuwe kaart hersteld.
Tenslotte wordt er een aanpassing gedaan voor de bufferzones in de oude dorpskernen (De Koog, Den Burg, Den Hoorn, De Waal, Oosterend en Oudeschild). In de vorige beleidskaart stond deze op 50m zoals voorgeschreven door de Rijksdienst. Er is overgegaan op een bufferzone op perceelniveau. Dit kan omdat het gebruikte kaartmateriaal nauwkeuriger is. Tevens is er herbegrenzing toegepast in de oude dorpskernen maar ook in de andere dorpskernen, overige Archeologische Monumentenkaart-kernen en dijken.

Alternatieven

De gemeenteraad stelt de geactualiseerde archeologische beleidskaart niet vast. De verouderde kaart blijft dan het uitgangspunt, hierdoor zullen bepaalde gebieden strenger gereguleerd worden dan noodzakelijk. Dit houdt in dat er zinloos onderzoek wordt gedaan, de advisering langer duurt en ook de burger op onnodige kosten wordt gejaagd.
Aan de andere kant zijn er ook plekken die niet genoeg bescherming krijgen onder de huidige kaart. Een deel van het onbeschermde Texelse erfgoed zal verloren gaan. Bepaalde cultuurhistorische elementen zijn namelijk vrijgesteld van archeologisch onderzoek.

Consequenties van het advies

- **Juridische consequenties**

Als de beleidskaart in het omgevingsplan wordt opgenomen, worden de eisen uit de archeologische beleidskaart 2024 juridisch afdwingbaar.

- **Beleidsmatige consequenties**

Door het vaststellen van de archeologische beleidskaart 2024 kan in een vroeg stadium van planvorming archeologie worden meegenomen. In plaats van uitgebreid onderzoek kan er dan vooraf een QuickScan worden gedaan.
Verder kan de archeologische beleidskaart samen met de cultuurhistorische elementenkaart die Archeologie West-Friesland nog aan het ontwikkelen is bijdragen aan erfgoededucatie en ontsluiting aan de burger, bezoeker en/of ondernemer, welke ook doelstellingen zijn van de Erfgoednota 2017.

Structuurvisie

Het behoud van het Texels erfgoed is onderdeel van de structuurvisie.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Omgevingswet
- Erfgoedwet
- Erfgoednota Texel 2017

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3472279

Actualisatie Archeologische Beleidskaart

Doelenboom

Programma

5	Samen beleven en bewegen

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- Omgevingswet
- Erfgoedwet
- Erfgoednota Texel 2017

Overwegende

- Instandhouding van Texels erfgoed een beleidsdoel is;
- Bescherming van Texels archeologisch erfgoed alleen mogelijk is als bekend is waar deze gebieden of elementen zijn;
- Een archeologische beleidskaart hiervoor essentieel is;
- Gedegen en doorlopend onderzoek aan deze beleidskaart ten grondslag ligt.

Besluit

1. de Archeologische beleidskaart 2024 vast te stellen.
2. de oude beleidskaart Archeologische Beleidskaart 2013 in te trekken.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 18-09-2024,

De griffier, De voorzitter,

Bijlagen

1. Beleidskaart Archeologie Gemeente Texel 2024
2. Toelichting Beleidskaart Texel